

Research Paper

Investigating the relationship between educational leadership, teacher clarity of expression, and academic enthusiasm of students in Qeshm city

Parvaneh Mehrjoo^{1*}, Mohammad Vatankhah²

1. Assistant Professor, Department of Educational Sciences, Faculty of Humanities. Payam Noor University, Tehran, Iran. P.mehrjoo@pnu.ac.ir

2. MSc, Department of Educational Sciences, Faculty of Humanities. Payam Noor University, Tehran, Iran

Article Info:

Received: 2025/5/31

Accepted: 2025/7/21

PP: 214-229

Use your device to scan and read the article online:

DOI:10.22098/AEL.2025.17566.1585

Keywords:

Educational leadership, teacher clarity, academic enthusiasm, students

Abstract

Background and Objective: The purpose of this study was to investigate the relationship between educational leadership, teacher clarity of expression, and academic enthusiasm of students in Qeshm city.

research methodology: The present study was applied in terms of purpose and descriptive in terms of implementation method. The statistical population included all teachers and students of primary school in Qeshm city, which according to the statistics available in the Qeshm city education department, the number of teachers was 558 and the number of students was 9743. From the above statistical population, 228 teachers and 370 students were determined as the statistical sample size based on the Cochran formula and cluster random sampling method. In order to equalize the number of samples in the two groups, the number of teacher questionnaires was also increased to 370 people. And the sampling method was cluster random sampling. In order to collect quantitative and qualitative data, two library and field methods were used. In the field method, the standard questionnaire tool was used. The questionnaires included; The educational leadership questionnaire of Lewis et al. (2010), the teacher's clarity of expression questionnaire of Ladkowski (2008), and the student academic enthusiasm questionnaire of Friedel and Paris (2005) were used to examine the validity of the questionnaire. Content validity and exploratory factor analysis with KMO and Bartlett indices and reliability with Cronbach's alpha test were used to examine the validity. Data analysis was performed using correlation analysis and simple linear regression in SPSS26 software.

Findings: The findings showed that there is a significant relationship between educational leadership, teacher clarity of expression, and students' academic enthusiasm, as the significance level was less than 0.05 and the t-statistic was greater than 1.96, indicating its significance.

Conclusion: The results of the study showed that educational leadership, as one of the key factors in improving the quality of teaching, can not only play a significant role in increasing the clarity of teachers' expression, but also increases students' interest and motivation towards education. Therefore, administrators who provide a positive learning environment by adopting appropriate management practices not only increase the quality of teachers' teaching, but also create an environment in which students participate more enthusiastically in the learning process.

Citation: Mehrjoo P., Vatankhah M. (2025). Investigating the relationship between educational leadership, teacher clarity of expression, and academic enthusiasm of students in Qeshm city. *Journal of Applied Educational Leadership*, 6(3), 214-229. Persian [<http://dx.doi.org/10.22098/AEL.2025.17566.1585>]

***Corresponding author:** Parvaneh Mehrjoo

Address: Assistant Professor, Department of Educational Sciences, Faculty of Humanities. Payam Noor University, Tehran, Iran

Tell: 09335248350

Email: p.mehrjoo@pnu.ac.ir

Extended Abstract

Introduction:

In the past few decades, educational leadership has been at the forefront of educational policies in developed countries, with regard to the quality of school principals' performance (Ahmadi et al., 2024). However, today, with recent advances in artificial intelligence, educational leadership in schools is moving towards greater use of intelligent analysis (KHabareh, 2025). Accordingly, educational environments are dynamic and challenging. Therefore, a special type of educational leadership is felt to be able to adapt its external environment to changes and transformations in the organization and update its internal conditions by continuously exploring it. According to this approach, educational leaders should always invest in their capabilities and awareness and improve their skills with the necessary flexibility and agility. (Dong, 2024) Therefore, it is necessary to update the knowledge of educational leaders in accordance with continuous technological changes. In this regard, the initial definition of educational leadership can be referred to as creating deep human connections and empathy with others. (Harrise & Jones, 2023). The distinguishing feature of this research was the measurement of the variable of teacher clarity of expression with these two mentioned components. Therefore, in this respect, the present research is unprecedented and this fact is considered an innovative aspect of the present research. In the present research, two hypotheses are proposed, including the first hypothesis: educational leadership has a significant relationship with teacher clarity of expression. And the second hypothesis: educational leadership has a significant relationship with students' academic enthusiasm. Considering the existing research gap, the main question is: is there a relationship between educational leadership and teacher clarity of expression and students' academic enthusiasm in elementary school?

Methodology:

This research is applied in terms of purpose and descriptive in terms of implementation method, and its statistical population includes all teachers and students of primary schools in Qeshm city. Based on the statistics available in the Qeshm city education department, the number of teachers is 558 and the number of students is 9743. From the above statistical population, 228 teachers and 370 students were determined as the statistical sample size based on the Cochran formula and cluster random sampling method. In order to equalize the number of samples in the two groups, the number of questionnaires that can be relied on in the teacher group was increased to 370. Therefore, the sample size was 370 teachers and 370 students using cluster random sampling. Regarding data collection, the field method and questionnaire tool were used to answer the research questions. In this way, the questions were distributed among primary school teachers in Qeshm city through questionnaires in person and online.

Results:

Descriptive and inferential statistical methods were used to analyze the data collected in this study.

Descriptive statistics: In this stage, the demographic characteristics of the respondents (teachers) were described, including marital status, age, education, and teaching experience. Also, the demographic characteristics of the respondents (students) including educational level and age were shown in a table as frequencies and percentages.

First hypothesis: Educational leadership has a significant relationship with teacher clarity. The findings show that the Durbin-Watson statistic in the range of 1.5-2.5 indicates that the necessary precondition for taking the regression is established. Accordingly, the calculated regression between the two independent and dependent variables is significant at the 0.01 error level, because the observed significance level (Sig=0.000) is smaller than the predicted error value (0.01), so it can be judged with 99% confidence that the hypothesis H0 is rejected

and the hypothesis H1 is confirmed. Also, the value of the T statistic, which is outside the range of ± 1.96 , confirms this and indicates that the regression of the direct effect of the educational leadership variable on teacher clarity is significant. In general, the relevant hypothesis that educational leadership has a significant relationship with teacher clarity was confirmed.

Hypothesis 2: Educational leadership has a significant relationship with students' academic enthusiasm.

The findings show that the Durbin-Watson statistic in the range of 1.5-2.5 indicates the establishment of the necessary precondition for taking the regression. Accordingly, the calculated regression between the two independent and dependent variables is significant at the 0.01 error level, because the observed significance level (Sig=0.000) is smaller than the predicted error value (0.01), so with 99% confidence it can be judged that the hypothesis H0 is rejected and the hypothesis H1 is confirmed. Also, the value of the T statistic, which is outside the range of ± 1.96 , confirms this and indicates that the regression of the direct effect of the educational leadership variable on students' academic enthusiasm is significant.

In general, the relevant hypothesis that educational leadership has a significant relationship with students' academic enthusiasm was confirmed.

Discussion and conclusion:

According to the first hypothesis of the research, educational leadership had a significant relationship with teacher clarity of expression. Educational leadership, as one of the key factors in improving the quality of teaching, can play a significant role in increasing teachers' clarity of expression. When educational administrators provide a supportive and motivating environment for teachers by adopting efficient leadership methods, according to the second hypothesis of the research, educational leadership had a significant relationship with students' academic enthusiasm. Educational leadership, as one of the factors affecting the quality of the learning environment, can play an important role in increasing students' academic enthusiasm. The limitation of the present study was the use of correlational research method and the use of questionnaire tools for data collection and the use of cluster sampling method. Also, the population of this study was limited to Qeshm city, so the results and achievements of the present study are not generalizable to other regions of the country.

Reference:

- Ahmadi, F., Abdollahi, H., Khorsandi taskoo, A., & Taheri, M. (2024). *Exploring the foundations of the realization of educational leadership in Education System of selected countries (America, England, Finland and Malaysia)*. Journal of New Approaches in Educational Administration. [In Persian] doi: [10.30495/jedu.2024.32933.6619](https://doi.org/10.30495/jedu.2024.32933.6619)
- Dong, B. (2024). *Environmental dynamism's influence on firm growth: Transformational leadership and strategic flexibility insights*. The Journal of High Technology Management Research, 35(2), 100499. [<https://doi.org/10.1016/j.hitech.2024.100499>]
- Harris, A., & Jones, M. (2023). *Compassionate leadership*. School Leadership & Management, 43(3), 185-188. <https://doi.org/10.1080/13632434.2023.2235540>
- Khabareh, K. (2025). *Identification of Digital Leadership Competencies in the Digital Age*. Qualitative Research in Behavioral Sciences (QRBS), 3(2), 1-18. [In Persian] doi: [10.22077/qrebs.2025.8330.1065](https://doi.org/10.22077/qrebs.2025.8330.1065)

مقاله پژوهشی

بررسی رابطه رهبری آموزشی با روشنی بیان معلم و اشتیاق تحصیلی دانش آموزان شهرستان قشم

پروانه مهرجو^{۱*}، محمد وطنخواه^۲

۱. استادیار، گروه علوم تربیتی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران.

۲. کارشناسی ارشد تکنولوژی آموزشی، گروه علوم تربیتی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران.

اطلاعات مقاله:

تاریخ دریافت: ۱۴۰۴/۰۳/۱۰

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۰۴/۳۰

شماره صفحات: ۲۱۴-۲۲۹

از دستگاه خود برای اسکن و خواندن مقاله به صورت آنلاین استفاده کنید:

DOI:10.22098/AEL.2025.17
566.1585

واژه‌های کلیدی:

رهبری آموزشی، روشنی بیان معلم، اشتیاق تحصیلی، دانش آموزان

چکیده

مقدمه و هدف: هدف از انجام این تحقیق بررسی رابطه رهبری آموزشی با روشنی بیان معلم و اشتیاق تحصیلی دانش آموزان شهرستان قشم بود.**روش‌شناسی پژوهش:** تحقیق حاضر به لحاظ هدف از نوع کاربردی و به لحاظ شیوه اجرا، توصیفی از نوع همبستگی بود. جامعه آماری شامل کلیه معلمان و دانش آموزان مقطع ابتدایی شهرستان قشم بود، که بر اساس آمار موجود در اداره آموزش و پرورش شهرستان قشم تعداد معلمان ۵۵۸ نفر و تعداد دانش آموزان ۹۷۴۳ نفر ذکر گردیده است. از جامعه آماری فوق تعداد ۲۲۸ معلم و ۳۷۰ دانش آموز بر اساس فرمول کوکران و به روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای به‌عنوان حجم نمونه آماری تعیین گردید. به منظور همسان سازی تعداد نمونه‌ها در دو گروه، تعداد پرسشنامه‌های معلمان نیز به ۳۷۰ نفر رسانده شد. و روش نمونه‌گیری به شیوه تصادفی خوشه‌ای بود. به جهت گردآوری داده‌های کمی و کیفی از دو روش کتابخانه‌ای و میدانی استفاده شد. در روش میدانی، ابزار پرسشنامه استاندارد مورد استفاده قرار گرفت. پرسشنامه‌ها شامل: پرسشنامه رهبری آموزشی لوئیس و همکاران (۲۰۱۰)، پرسشنامه روشنی بیان معلم لاداکاوسکی (۲۰۰۸) و پرسشنامه اشتیاق تحصیلی دانش آموزان فریدل و پاریس (۲۰۰۵) بود. به جهت بررسی روایی از روایی محتوایی و تحلیل عاملی اکتشافی با شاخص‌های KMO و بارتلت و پایایی با آزمون آلفای کرونباخ، استفاده شد. تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از آزمون تحلیل همبستگی و رگرسیون خطی ساده در نرم‌افزار SPSS26 انجام گرفت.**یافته‌ها:** یافته‌ها نشان داد که بین رهبری آموزشی با روشنی بیان معلم و اشتیاق تحصیلی دانش آموزان رابطه معناداری وجود دارد. چراکه سطح معناداری کمتر از ۰/۰۵ و آماره t بزرگ‌تر از ۱/۹۶ نشان از معنادار بودن آن داشت.**بحث و نتیجه‌گیری:** نتایج پژوهش نشان داد که رهبری آموزشی به‌عنوان یکی از عوامل کلیدی در بهبود کیفیت تدریس، نه تنها می‌تواند نقش بسزایی در افزایش روشنی بیان معلمان ایفا کند بلکه باعث افزایش علاقه و انگیزه دانش آموزان نسبت به تحصیل می‌شود.**استناد:** مهرجو، پروانه؛ وطنخواه، محمد. (۱۴۰۴). بررسی رابطه رهبری آموزشی با روشنی بیان معلم و اشتیاق تحصیلی دانش آموزان شهرستان قشم. فصلنامه علمی - پژوهشی رهبری آموزشی کاربردی، ۳(۳)، ۲۱۴-۲۲۹.***نویسنده مسئول:** پروانه مهرجو**نشانی:** استادیار، گروه علوم تربیتی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران**تلفن:** ۰۹۳۳۵۲۴۸۳۵۰**پست الکترونیکی:** p.mehrjoo@pnu.ac.ir

مقدمه

در چند دهه گذشته رهبری آموزشی با عنایت به کیفیت عملکرد مدیران مدارس در رأس سیاست‌های آموزشی کشورهای توسعه‌یافته بوده است (Ahmadi et al., 2025). این در حالی است که امروزه با توجه به پیشرفت‌های اخیر هوش مصنوعی، رهبری آموزشی در مدارس به سمت بهره‌گیری بیشتر از تحلیل هوشمند حرکت می‌کند (KHabareh, 2025). براین اساس محیط‌های آموزشی پویا بوده و پرچالش محسوب می‌شوند. بنابراین نوع خاصی از رهبری آموزشی احساس می‌شود که بتواند با کاوش مستمر محیط بیرونی خود را با تغییر و تحولات سازمان سازگار کند و شرایط درون سازمانی خود را به‌روز نماید. مطابق این رویکرد رهبران آموزشی بایستی همواره در زمینه توانمندی‌ها و آگاهی‌های خویش سرمایه‌گذاری نموده و مهارت‌های خود را همراه با انعطاف‌پذیری و چابکی لازم ارتقا بخشند (Dong, 2024). لذا لازم است دانش‌های رهبران آموزشی مطابق با تغییرات فن‌آورانه مستمر به‌روز رسانی شود. در این راستا در تعریف اولیه رهبری آموزشی می‌توان به ایجاد ارتباطات انسانی عمیق و همدلی با دیگران اشاره نمود (Harrise & Jones, 2023). به عبارت دیگر این مقوله به توانایی‌ها و فرایندهایی اشاره دارد که افراد را به سمت هنر تعلیم و تربیت و اجرای موثر آموزش و یادگیری هدایت به طوری که در روند حصول اهداف فعالیت‌ها به طور موثرتر انجام گیرد (Arar & Clen, 2021). در نتیجه رهبری آموزشی از مهم‌ترین عوامل تأثیرگذار در کیفیت فرآیند یادگیری در مدارس می‌باشد. مدیران و رهبران آموزشی با ایجاد محیطی پویا و حمایت از معلمان، نقش کلیدی در بهبود عملکرد آموزشی ایفا می‌کنند. یکی از جنبه‌های مهم در این زمینه، توانایی رهبران در ارتقاء وضوح و روشن‌بینی بیان معلمان است؛ یعنی کمک به معلمان برای انتقال مؤثرتر مفاهیم درسی و برقراری ارتباط بهتر با دانش‌آموزان (Day et al., 2020). روشن‌بینی بیان معلمان به معنای توانایی آن‌ها در ساده‌سازی مطالب پیچیده، استفاده از مثال‌های مناسب و برقراری ارتباط روشن و شفاف با دانش‌آموزان است که می‌تواند در درک بهتر و جذب دانش‌آموزان به موضوعات درسی کمک کند (Vallerand et al., 2024). یکی از مهم‌ترین پیامدهای افزایش کیفیت رهبری آموزشی و بهبود وضوح بیان معلمان، افزایش اشتیاق تحصیلی دانش‌آموزان است (Chichekian et al., 2024). اشتیاق تحصیلی به‌عنوان یک عامل کلیدی در موفقیت دانش‌آموزان شناخته می‌شود و به میزان علاقه، تلاش و تعهد آن‌ها در فعالیت‌های درسی اشاره دارد. دانش‌آموزانی که از اشتیاق تحصیلی بالایی برخوردارند، معمولاً با انگیزه بیشتری در کلاس‌ها شرکت می‌کنند، تعامل بیشتری با معلم و محتوای درسی دارند و عملکرد بهتری را از خود نشان می‌دهند (Moghadasi & Keikavoosi-Arani, 2023). با توجه به اهمیت این موضوع، و به‌واسطه شرایط خاص جغرافیایی و اقتصادی موجود در شهرستان قشم حوزه‌ی آموزش با چالش‌های متعددی مواجه است. در چنین مناطقی، نقش مدیران و رهبران آموزشی در ایجاد فضایی مناسب برای یادگیری و افزایش انگیزش دانش‌آموزان اهمیت دوچندان دارد. مدیران می‌توانند با استفاده از استراتژی‌های رهبری مؤثر، محیطی ایجاد کنند که در آن معلمان با اشتیاق بیشتری به تدریس بپردازند و دانش‌آموزان نیز باعلاقه بیشتری در فعالیت‌های آموزشی مشارکت کنند (Kaso, 2021). همچنین باوجود مطالعات متعددی که در زمینه تأثیر رهبری آموزشی بر موفقیت تحصیلی انجام شده است (Pàmies-Rovira et al., 2016; Liu et al., 2022)، هنوز برخی از جنبه‌های این رابطه به‌درستی بررسی نشده‌اند. به‌ویژه در مناطقی مانند قشم که شرایط آموزشی متفاوتی دارند، نیاز به پژوهش‌های بیشتر برای بررسی دقیق‌تر تأثیر رهبری آموزشی بر عوامل کلیدی موفقیت تحصیلی همچون روشنی بیان معلم و اشتیاق تحصیلی دانش‌آموزان احساس می‌شود. در این راستا، بررسی رابطه بین رهبری آموزشی و عوامل کلیدی مانند روشنی بیان معلم و اشتیاق تحصیلی دانش‌آموزان، کمک می‌کند تا راهکارهای مؤثرتری برای بهبود عملکرد معلمان و انگیزه دانش‌آموزان بیان شود. این امر می‌تواند به افزایش سطح کلی کیفیت آموزش در مدارس منجر شود و تداوم پژوهش‌ها در این عرصه می‌تواند نتایج مثبت بلندمدتی در پیشبرد اهداف نظام آموزشی داشته باشد.

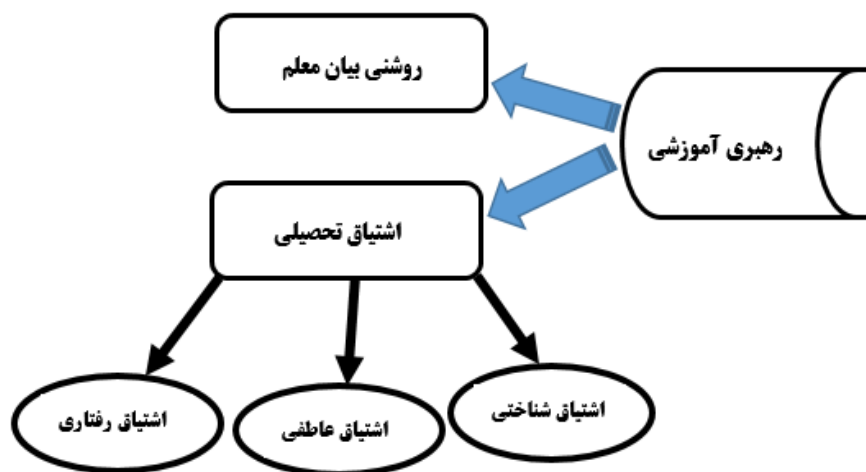
ضرورت این تحقیق به‌ویژه در شهرستان قشم که با شرایط خاص اجتماعی و اقتصادی روبه‌رو است، بیش از پیش احساس می‌شود. این منطقه با چالش‌هایی همچون کمبود منابع آموزشی، نبود برنامه‌های توسعه حرفه‌ای مناسب برای معلمان و محدودیت‌های دسترسی به فناوری‌های نوین مواجه است. این مشکلات باعث می‌شود که نقش رهبران آموزشی در ارتقای کیفیت آموزش اهمیت بیشتری پیدا کند (Ismaya et al., 2023). رهبری آموزشی در این شرایط می‌تواند به‌عنوان یک عامل کلیدی در کاهش این مشکلات و افزایش سطح انگیزه و علاقه‌مندی دانش‌آموزان به تحصیل عمل کند (Berkovich et al., 2024). اگر معلمان توانایی انتقال مفاهیم به زبان ساده و قابل‌فهم

را نداشته باشند، دانش‌آموزان نمی‌توانند به‌طور کامل از تدریس بهره‌مند شوند (Song, 2022). به همین دلیل، بررسی رابطه رهبری آموزشی با روشنی بیان معلم، از منظر کاربردی نیز حائز اهمیت است. نتایج این تحقیق می‌تواند به برنامه‌ریزی‌های آموزشی کمک کند تا معلمان از حمایت‌های لازم برای بهبود مهارت‌های تدریس خود بهره‌مند شوند و به‌طور مؤثرتری مفاهیم را به دانش‌آموزان انتقال دهند. از دیدگاه نظری نیز با وجود مطالعات گسترده در زمینه مدیریت و رهبری آموزشی (Hallinger & Kovačević, 2019)، هنوز بسیاری از جنبه‌های تأثیر آن بر عوامل رفتاری و آموزشی معلمان و دانش‌آموزان، به‌خصوص در مناطق محروم یا نیمه‌محروم، به‌خوبی بررسی نشده است. از آن جمله نتیجه پژوهش (Jafari et al, 2019) حاکی از آن بود که رهبری حرفه‌ای مدیران نقش مؤثری در توسعه شایستگی دانش‌آموزان دارد و این تأثیر از طریق حرفه‌ای شدن معلمان و افزایش اعتماد و همکاری میان معلمان به‌طور غیرمستقیم نیز تقویت می‌شود. به علاوه، حرفه‌ای شدن معلمان نیز به‌صورت مستقیم باعث بهبود شایستگی‌های دانش‌آموزان می‌شود. یافته‌های پژوهش (Mohammadnejad sigaroodi, 2021) حاکی از آن بود که روابط مؤثر بین معلمان، دانش‌آموزان و مدیران مدارس نقش کلیدی در اثربخشی آموزشی دارد. رفتارهای رهبری مدیران مدارس به‌ویژه سبک رهبری توانمندساز، تأثیر قابل توجهی بر کیفیت روابط اجتماعی در محیط مدرسه و در نهایت بر رضایت شغلی معلمان دارد. این سبک رهبری از طریق واگذاری استقلال و مسئولیت به معلمان و تشویق به مشارکت در فرآیند تصمیم‌گیری، به افزایش انگیزه درونی آنان کمک می‌کند. (Fathi et al, 2021) در تحقیقی به "بررسی ارتباط میان رهبری آموزشی مدیران، کارآمدی جمعی معلمان و رضایت شغلی معلمان: رویکرد مدل معادلات ساختاری" پرداختند. نتایج حاکی از آن بود که رهبری آموزشی مدیران تأثیر مثبتی بر کارآمدی جمعی معلمان و رضایت شغلی آن‌ها دارد. یافته‌ها نشان دادند که بین رهبری آموزشی مدیران، کارآمدی معلمان و رضایت شغلی آن‌ها رابطه‌ای مثبت و معنادار وجود دارد. یافته‌های مطالعه (Fallah yakhdani, 2022) حاکی از آن بود که یکی از مشکلات اصلی نظام‌های آموزشی در شهر یزد، انگیزش شغلی معلمان است که می‌تواند تأثیرات منفی بر عملکرد آموزشی و کیفیت تدریس داشته باشد. دستاوردهای تحقیق (Alizadehmonfared, 2022) حاکی از آن بود که کیفیت تدریس معلمان تأثیر مثبتی بر اشتیاق تحصیلی و خودکارآمدی دانش‌آموزان مقطع متوسطه در شهر ایلام دارد. یافته‌ها نشان می‌دهند که نمره کل خودکارآمدی و اشتیاق تحصیلی به‌طور معنی‌دار با کیفیت تدریس و مؤلفه‌های آن ارتباط دارد. این نتایج تأکید می‌کنند که بهبود کیفیت تدریس می‌تواند به افزایش انگیزش و اعتماد به نفس دانش‌آموزان در فرآیند یادگیری کمک کند و شرایط آموزشی مطلوب‌تری را فراهم آورد (Ranjbar, 2023). نیز بیان می‌کند که هوش عاطفی و سبک رهبری مدیران آموزشی تأثیر قابل توجهی بر عملکرد شغلی معلمان دارند. این مطالعه نشان می‌دهد که بین هوش عاطفی و عملکرد شغلی معلمان رابطه‌ای معنادار وجود دارد. همچنین، سبک رهبری مدیران نیز به‌طور مثبت با عملکرد شغلی ارتباط دارد (Shafiee et al, 2023). در تحقیقی به بررسی "مرور سیستماتیک نقش رهبری آموزشی در پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان: یک مطالعه فراترکیب" پرداختند. نتایج تحقیق حاکی از آن بود که رهبری آموزشی در سازمان‌های آموزشی نقشی کلیدی در پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان ایفا می‌کند (Mirisalehabad, 2024). در تحقیقی به بررسی "تأثیر رهبری آموزشی مدیران بر نتایج تحصیلی دانش‌آموزان ابتدایی" پرداختند. نتایج حاکی از آن بود که رهبری آموزشی مدیران در مدارس ابتدایی تأثیر قابل توجهی بر نتایج تحصیلی دانش‌آموزان دارد (Karadağ et al, 2015). در تحقیقی به بررسی "تأثیر رهبری آموزشی بر پیشرفت دانش‌آموزان: مطالعه فراتحلیلی" پرداختند. نتایج نشان داد که رهبری آموزشی تأثیر متوسطی بر پیشرفت دانش‌آموزان دارد (Sun & Leithwood, 2015). در تحقیقی به بررسی "تأثیرات رهبری بر یادگیری دانش‌آموز با واسطه احساسات معلم" پرداختند. نتایج نشان داد که تأثیر رهبران مدارس بر پیشرفت دانش‌آموزان بیشتر به‌صورت غیرمستقیم و از طریق تأثیر بر احساسات و تمایلات معلمان صورت گرفت (Kean, 2018). به بررسی "تأثیر بوروکراسی مدرسه بر رابطه بین شیوه‌های رهبری مدیران و تعهد معلمان در مدارس متوسطه مالزی" پرداختند. نتایج حاکی از آن است که شیوه‌های رهبری مدیران نقش مهمی در افزایش تعهد معلمان دارند (Liebowitz & Porter, 2019). در تحقیقی به بررسی "تأثیر رفتارهای آموزشی مدیر بر نتایج دانش‌آموز، معلم و مدرسه: مروری نظام‌مند و فراتحلیل ادبیات تجربی" پرداختند. نتایج تحقیقات حاکی از آن است که رفتارهای آموزشی مدیران تأثیر قابل توجهی بر پیشرفت دانش‌آموزان، بهزیستی معلمان، شیوه‌های تدریس و سلامت سازمانی مدارس دارند (Kwan, 2020). در تحقیقی به بررسی "آیا نظریه رهبری تحول‌آفرین قابل قبول است؟ بررسی مجدد اثر یکپارچه رهبری آموزشی و رهبری تحول‌آفرین بر نتایج دانش‌آموزان" پرداخت. نتایج حاکی از آن است که رهبری تحول‌آفرین نقش

تعدیل‌کننده‌ای در تأثیر رهبری آموزشی بر نتایج دانش‌آموزان ایفا می‌کند (Hallinger et al (2020). در تحقیقی به بررسی "آیا اصولاً هنوز رهبران آموزشی هستند؟" نقشه علمی پایگاه دانش در رهبری آموزشی" پرداختند. نتایج نشان می‌دهد که رهبری آموزشی مدیران نقش کلیدی در پیشرفت معلمان و دانش‌آموزان دارد. این یافته‌ها نشان‌دهنده اهمیت استمرار و تقویت این نوع رهبری در مدارس است. (Goddard (2021 در تحقیقی به بررسی "باورهای کارآمدی اصلی برای رهبری آموزشی و ارتباط آنها با احساس کارآمدی جمعی معلمان و پیشرفت دانش‌آموزان" پرداختند. نتایج حاکی از آن است که احساس کارآمدی مدیران مدارس تأثیر مثبتی بر باورهای کارآمدی جمعی معلمان دارد و این باورهای جمعی معلمان به‌طور غیرمستقیم پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان را تقویت می‌کند (Karacabey et al (2022). به بررسی "رهبری اصلی و یادگیری حرفه‌ای معلم در مدارس ترکیه: بررسی اثرات میانجی اثربخشی معلمان جمعی و اعتماد معلم" پرداختند. نتایج حاکی از آن است که هر دو نوع رهبری آموزشی و تحولی مدیران به‌طور قابل توجهی بر یادگیری حرفه‌ای معلمان تأثیر می‌گذارند (Meyer (2022. در تحقیقی به بررسی "رابطه بین رهبری مدیر و همکاری معلمان: بررسی اثر میانجی کارآمدی جمعی معلمان" پرداختند. نتایج مطالعه حاکی از آن است که رهبری مدیران نقش مهمی در تقویت همکاری معلمان دارد این نتایج نشان می‌دهد که مدیران با ایجاد محیط‌های کاری مناسب و حمایت از معلمان، می‌توانند اثربخشی و تعامل حرفه‌ای بین آن‌ها را تقویت کنند که در نهایت به بهبود عملکرد مدرسه و کیفیت آموزش منجر می‌شود (Liu (2024. در تحقیقی به بررسی "بررسی نقش میانجی باورهای خودکارآمدی در میان زبان‌آموزان دانشگاه EFL: رابطه حمایت اجتماعی با اشتیاق تحصیلی و سرزندگی تحصیلی" پرداختند. نتایج تحقیق حاکی از آن بود که حمایت اجتماعی از سوی معلمان نقش مهمی در تقویت اشتیاق و سرزندگی تحصیلی زبان‌آموزان دارد. در مجموع با بررسی سابقه پژوهش‌ها می‌توان اذعان کرد اگر چه جستجوهای متعددی در عرصه رهبری آموزشی و اشتیاق تحصیلی به‌طور مجزا و پراکنده صورت گرفته است. اما تا کنون پژوهش مستقلی رابطه این دو متغیر را با یکدیگر مورد بررسی قرار نداده است. وجه تمایز این پژوهش سنجش متغیر روشنی بیان معلم با این دو مولفه مذکور بوده است. لذا از این حیث پژوهش حاضر مسبوق به سابقه نبوده است و این واقعیت خود جنبه نوآوری پژوهش حاضر محسوب می‌شود. در پژوهش حاضر دو فرضیه مطرح است که شامل فرضیه اول: رهبری آموزشی با روشنی بیان معلم رابطه معناداری دارد. و فرضیه دوم: رهبری آموزشی با اشتیاق تحصیلی دانش‌آموزان رابطه معناداری دارد. با توجه به یافتن خلاء پژوهشی موجود، سؤال اصلی این است که بین رهبری آموزشی و روشنی بیان معلم و اشتیاق تحصیلی دانش‌آموزان در مقطع ابتدایی رابطه وجود دارد؟

مدل مفهومی پژوهش

بر اساس مبانی نظری و شواهد تجربی مدل مفهومی ذیل برای این پژوهش در نظر گرفته شده است. در این مدل این دیدگاه مطرح است که رهبری آموزشی می‌تواند زمینه ساز بهبود روشنی بیان معلم و تقویت اشتیاق تحصیلی دانش‌آموزان شود. با توجه به تأثیر این عوامل بر ارتقای کیفیت تدریس و افزایش انگیزه یادگیری می‌توان از این الگو برای توسعه راهکارهای نوین آموزشی بهره برد و نیز به مدیران و سیاست‌گذاران آموزشی کمک می‌کند تا برنامه‌های متناسب با نیاز دانش‌آموزان مقطع ابتدایی طراحی کرده و از ظرفیت رهبری موثر در مسیر بهبود تجربه‌های آموزشی استفاده مفید به عمل آید.

شکل ۱: مدل مفهومی پژوهش

روش‌شناسی پژوهش

این پژوهش از نظر هدف، کاربردی و به لحاظ شیوه اجرا توصیفی از نوع همبستگی می‌باشد؛ که جامعه آماری آن شامل تمامی معلمان و دانش آموزان مقطع ابتدایی شهرستان قشم می‌باشد که بر اساس آمار موجود در اداره آموزش و پرورش شهرستان قشم تعداد معلمان ۵۵۸ نفر و تعداد دانش آموزان ۹۷۴۳ نفر ذکر گردیده است. از جامعه آماری فوق تعداد ۲۲۸ معلم و ۳۷۰ دانش آموز بر اساس فرمول کوکران و به روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای به‌عنوان حجم نمونه آماری تعیین گردید. به منظور همسان سازی تعداد نمونه‌ها در دو گروه، تعداد پرسشنامه‌های قابل استناد در گروه معلمان به ۳۷۰ نفر رسانده شد. بنابر این حجم نمونه تعداد ۳۷۰ نفر معلم و ۳۷۰ نفر دانش آموزان به شیوه نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای بود. به این صورت که ابتدا تعدادی از مدارس ابتدایی شهرستان قشم انتخاب و سپس از میان آنها به شیوه تصادفی ساده شروع به نمونه‌گیری به تعداد موردنظر در دو جامعه گردید. روش گردآوری اطلاعات در به روش کتابخانه‌ای و میدانی بود در این پژوهش ابتدا برای گردآوری اطلاعات در زمینه‌های مبانی نظری و تدوین ادبیات تحقیق و تعاریف عملیاتی از روش مطالعه کتابخانه‌ای شامل مطالعه کتاب‌ها، مقاله‌ها، نشریه‌ها، رساله‌ها و منابع علمی موجود در دانشگاه و مراکز علمی استفاده شد و در خصوص جمع‌آوری اطلاعات برای پاسخ به سؤال‌های پژوهش از روش میدانی و ابزار پرسشنامه استفاده گردید. به این ترتیب که، سؤالات از طریق پرسشنامه‌ها به صورت حضوری و آنلاین در میان معلمان مقطع ابتدایی شهرستان قشم توزیع گردید. در این پژوهش از پرسشنامه‌های استاندارد به‌عنوان ابزار اصلی گردآوری داده‌ها استفاده شد. پرسشنامه‌های مورد استفاده به شرح زیر می‌باشد:

پرسشنامه رهبری آموزشی معلم: این پرسشنامه از ۵ سؤال تشکیل شده که توسط Louis et al (2010) طراحی و توسط Van Blair & Dove (2016) اعتبار یابی شده است، با طیف ۵ گزینه‌ای لیکرت (هرگز=۱، به ندرت=۲، گاهی=۳، اغلب=۴، همیشه=۵) تنظیم شده است. روایی و پایایی این ابزار در پژوهش توسط Van Blair & Dove (2016) تأیید شده است. حد پایین نمرات این پرسشنامه ۵ و حد بالای آن ۲۵ می‌باشد.

پرسشنامه روشنی بیان معلم: این پرسشنامه شامل ۲۴ سؤال است که توسط Ladkowski (2008) طراحی شده، با طیف ۴ گزینه‌ای لیکرت (همیشه=۴، اکثر اوقات=۳، بعضی اوقات=۲، هرگز=۱) تنظیم شده است. حد پایین نمرات این پرسشنامه ۲۴ و حد بالای آن ۹۶ می‌باشد. پایایی پرسشنامه در پژوهش اکبری (۱۳۹۰) بر اساس ضریب الفای کرونباخ ۰/۷۳ در یک مطالعه مقدماتی بر روی نمونه ۳۰ نفری مورد تأیید قرار گرفته شده است. برای بدست آوردن روایی پرسشنامه از نظرات استاد راهنما و چندین تن از دیگر اساتید و متخصصین و

کارشناسان استفاده شده است. و از آنها در مورد مربوط بودن سؤالات، واضح بودن و قابل فهم بودن سؤالات و اینکه آیا این سؤالات برای پرسشهای تحقیقاتی مناسب است و آنها را مورد سنجش قرار می دهد، نظر خواهی شد و مورد تایید قرار گرفت.

پرسشنامه اشتیاق تحصیلی دانش آموزان: این پرسشنامه دارای ۱۵ سؤال و ۳ زیر مقیاس، زیر مقیاس اشتیاق رفتاری (سؤالات ۴-۱)؛ زیر مقیاس اشتیاق عاطفی (سؤالات ۵-۱۰)؛ و زیر مقیاس اشتیاق شناختی (سؤالات ۱۱-۱۵) است که توسط (Friedel & Paris, 2005) طراحی شده است. ابزار مذکور در طیف ۵ گزینه‌ای لیکرت (همیشه=۵، بیشتر اوقات=۴، بعضی اوقات=۳، به ندرت=۲، هرگز=۱) تنظیم شده است. روایی و پایایی این ابزار در پژوهش (Abdolrezaipoor, 2022) تأیید شده است. در پژوهش حاضر میزان پایایی به روش آلفای کرونباخ برای کل پرسشنامه ۰/۸۶ به دست آمده است. همچنین روایی محتوایی پرسشنامه نیز توسط اساتید گروه علوم تربیتی بررسی شد و مورد تایید قرار گرفت.

یافته ها

برای تجزیه و تحلیل داده‌های گردآوری شده در این تحقیق، از روش‌های آمار توصیفی و استنباطی استفاده شد.

آمار توصیفی: در این مرحله، ویژگی‌های جمعیت شناختی پاسخ‌دهندگان (معلم) از جمله وضعیت تاهل، سن، تحصیلات، سابقه تدریس توصیف شد. همچنین ویژگی‌های جمعیت شناختی پاسخ‌دهندگان (دانش آموز) شامل پایه تحصیلی و سن در قالب جدول بصورت فراوانی و درصد نشان داده شد.

جدول ۱: ویژگی‌های جمعیت شناختی پاسخ‌دهندگان معلم

درصد	فراوانی		
۷۸٪	۲۹۰	متاهل	وضعیت تاهل
۲۲٪	۸۰	مجرد	
۲۶٪	۹۷	کمتر از ۳۰ سال	
۶۲٪	۲۳۱	۳۱-۵۰ سال	سن
۱۲٪	۴۲	بالای ۵۱ سال	
۵۳٪	۱۹۶	لیسانس	
۴۵٪	۱۶۷	فوق لیسانس	تحصیلات
۲٪	۷	دکتری	
۲۰٪	۷۲	۶-۱۰ سال	وضعیت سابقه کاری
۳۸٪	۱۴۱	۱۱-۱۵ سال	
۳۳٪	۱۲۲	۱۶-۲۰ سال	
۹٪	۳۵	بالای ۲۱ سال	

جدول ۲: ویژگی‌های جمعیت شناختی پاسخ‌دهندگان دانش آموز

درصد	فراوانی		
۴۹٪	۱۸۰	پنجم	پایه تحصیلی دانش آموزان

ششم	۱۹۰	%۵۱
۱۰ سال	۱۸۵	%۵۰
۱۱ سال	۱۸۵	%۵۰

سن دانش آموزان

آمار استنباطی: پس از تجزیه و تحلیل توصیفی، برای بررسی روابط بین متغیرها از آزمون‌های آمار استنباطی در نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۶ استفاده شد.

فرضیه اول: رهبری آموزشی با روشنی بیان معلم رابطه معناداری دارد.

$$H_0: r = 0$$

متغیر مستقل با متغیر وابسته رابطه معناداری ندارد.

$$H_1: r \neq 0$$

متغیر مستقل با متغیر وابسته رابطه معناداری دارد.

با توجه به نتایج جدول زیر اگر سطح معناداری بزرگ‌تر از مقدار خطا باشد، فرضیه صفر را نتیجه می‌گیریم و در صورتی که مقدار سطح معناداری از مقدار خطا کوچک‌تر باشد فرضیه یک را نتیجه می‌گیریم.

جدول ۳: نتایج همبستگی و رگرسیون مربوط به فرضیه اول

متغیر وابسته	متغیر مستقل	شاخص‌ها	روشنی بیان معلم
رهبری آموزشی		مقدار همبستگی (r)	۰/۵۲
		ضریب تعیین (R ²)	۰/۲۷
		سطح معناداری (Sig)	۰/۰۰۰
		آماره F	۱۳۳/۰۶۶
		آماره T	۱۱/۵۳۵
		آماره دوربین واتسون	۲/۱۲۸
		تعداد نمونه (n)	۳۷۰

یافته‌های جدول (۳) نشان می‌دهد که آماره دوربین واتسون در بازه ۲/۵-۱/۵ نشان از برقراری پیش‌شرط لازم برای گرفتن رگرسیون دارد. بر این اساس رگرسیون محاسبه شده بین دو متغیر مستقل و وابسته در سطح خطای ۰/۰۱ معنی‌دار می‌باشد، چراکه سطح معناداری مشاهده شده (Sig=۰/۰۰۰) از مقدار خطای پیش‌بینی شده (۰/۰۱) کوچک‌تر بوده، لذا با ۹۹ درصد اطمینان می‌توان قضاوت نمود که فرضیه H_0 رد و فرضیه H_1 تأیید می‌گردد. همچنین مقدار آماره T که خارج از بازه $\pm 1/96$ قرار دارد، مؤید این مطلب بوده و بیانگر آن است که رگرسیون اثر مستقیم متغیر رهبری آموزشی بر روشنی بیان معلم معنادار می‌باشد. میزان آماره F نشان از آن دارد که متغیر رهبری آموزشی قابلیت پیش‌بینی روشنی بیان معلم را دارد. از طرفی برای بررسی نوع رابطه به علامت ضریب همبستگی پیرسون دقت می‌نمایم. با توجه به اینکه علامت ضریب همبستگی پیرسون مثبت می‌باشد بنابراین نوع همبستگی بین آن‌ها خطی و مثبت بوده یعنی هر دو توأمان افزایش یا کاهش می‌یابند. میزان ضریب همبستگی نیز در فاصله $0/4-0/6$ نشان‌دهنده یک رابطه متوسط میان رهبری آموزشی و روشنی بیان معلم دارد (Ahmadi, 2017). لازم به ذکر است که به منظور بررسی میزان تأثیر بین متغیرها به ضریب تعیین توجه می‌نماییم. بر اساس نظرات

آزمودنی‌ها، ۰/۲۷ از تغییرات روشنی بیان معلم مربوط به رهبری آموزشی بوده است. به‌طور کلی فرضیه مربوطه مبنی بر اینکه رهبری آموزشی با روشنی بیان معلم رابطه معناداری دارد، مورد تأیید قرار گرفت.

فرضیه دوم: رهبری آموزشی با اشتیاق تحصیلی دانش آموزان رابطه معناداری دارد.

$$H_0: r = 0$$

متغیر مستقل با متغیر وابسته رابطه معناداری ندارد.

$$H_1: r \neq 0$$

متغیر مستقل با متغیر وابسته رابطه معناداری دارد.

با توجه به نتایج جدول زیر اگر سطح معناداری بزرگ‌تر از مقدار خطا باشد، فرضیه صفر نتیجه گرفته می‌شود و در صورتی که مقدار سطح معناداری از مقدار خطا کوچک‌تر باشد فرضیه یک نتیجه گرفته می‌شود.

جدول ۴: نتایج همبستگی و رگرسیون مربوط به فرضیه دوم

متغیر وابسته		متغیر مستقل
شاخص‌ها		
۰/۷۲	مقدار همبستگی (r)	رهبری آموزشی
۰/۵۲	ضریب تعیین (R^2)	
۰/۰۰۰	سطح معناداری (Sig)	
۴۰۰/۵۶۴	آماره F	
۲۰/۰۱۴	آماره T	
۲/۱۸۲	آماره دوربین واتسون	
۳۷۰	تعداد نمونه (n)	

یافته‌های جدول (۴) نشان می‌دهد که آماره دوربین واتسون در بازه ۱/۵-۲/۵ نشان از برقراری پیش‌شرط لازم برای گرفتن رگرسیون دارد. بر این اساس رگرسیون محاسبه شده بین دو متغیر مستقل و وابسته در سطح خطای ۰/۰۱ معنی‌دار می‌باشد، چراکه سطح معناداری مشاهده شده ($\text{Sig}=0/000$) از مقدار خطای پیش‌بینی شده (۰/۰۱) کوچک‌تر بوده، لذا با ۹۹ درصد اطمینان می‌توان قضاوت نمود که فرضیه H_0 رد و فرضیه H_1 تأیید می‌گردد. همچنین مقدار آماره T که خارج از بازه $\pm 1/96$ قرار دارد، مؤید این مطلب بوده و بیانگر آن است که رگرسیون اثر مستقیم متغیر رهبری آموزشی بر اشتیاق تحصیلی دانش آموزان معنادار می‌باشد. میزان آماره F نشان از آن دارد که متغیر رهبری آموزشی قابلیت پیش‌بینی اشتیاق تحصیلی دانش آموزان را دارد. از طرفی برای بررسی نوع رابطه به علامت ضریب همبستگی پیرسون دقت می‌نمایم. با توجه به اینکه علامت ضریب همبستگی پیرسون مثبت می‌باشد بنابراین نوع همبستگی بین آن‌ها خطی و مثبت بوده یعنی هر دو توأمان افزایش یا کاهش می‌یابند. میزان ضریب همبستگی نیز در فاصله ۰/۶-۰/۸ نشان‌دهنده یک رابطه قوی میان رهبری آموزشی و اشتیاق تحصیلی دانش آموزان دارد (Ahmadi, 2017). لازم به ذکر است که به‌منظور بررسی میزان تأثیر بین متغیرها به ضریب تعیین توجه می‌شود. بر اساس نظرات آزمودنی‌ها، ۰/۵۲ از تغییرات اشتیاق تحصیلی دانش آموزان مربوط به رهبری آموزشی بوده است. به‌طور کلی فرضیه مربوطه مبنی بر اینکه رهبری آموزشی با اشتیاق تحصیلی دانش آموزان رابطه معناداری دارد، مورد تأیید قرار گرفت.

خلاصه نتایج بررسی فرضیه‌ها به شرح جدول (۳) می‌باشد:

جدول ۵: خلاصه آزمون فرضیه‌ها

ردیف	فرضیه‌ها	ضریب همبستگی (r)	ضریب تعیین (R^2)	آماره t	سطح (Sig.)	معناداری	نتایج
------	----------	------------------	----------------------	---------	------------	----------	-------

اول	رهبری آموزشی - روشنی بیان معلم	۰/۵۲	۰/۲۷	۱۱/۵۳۵	۰/۰۰۰	تأیید
دوم	رهبری آموزشی - اشتیاق تحصیلی دانش آموز	۰/۷۲	۰/۳۵۲۹	۲۰/۰۱۴	۰/۰۰۰	تأیید

خلاصه آزمون فرضیه‌ها نشان از آن دارد که سطح معناداری برای هر دو فرضیه کمتر از ۰/۰۵ و آماره t بزرگ‌تر از ۱/۹۶ شده که این دو مهم نشان از معنادار شدن فرضیه‌های مربوطه دارد. شدت رابطه با توجه به میزان ضریب همبستگی (r) و شدت تأثیرگذاری متغیر مستقل بر متغیر وابسته از روی ضریب تعیین (R^2) مشخص می‌باشد.

بحث و نتیجه گیری

با توجه به فرضیه اول تحقیق، رهبری آموزشی با روشنی بیان معلم رابطه معناداری داشت. رهبری آموزشی به‌عنوان یکی از عوامل کلیدی در بهبود کیفیت تدریس، می‌تواند نقش بسزایی در افزایش روشنی بیان معلمان ایفا کند. زمانی که مدیران آموزشی با اتخاذ شیوه‌های رهبری کارآمد، محیطی حمایتی و انگیزشی را برای معلمان فراهم می‌کنند، آنان قادر خواهند بود تا با شفافیت بیشتری مفاهیم آموزشی را انتقال دهند. سبک رهبری آموزشی که بر تعامل، هدایت همدمند و پشتیبانی مستمر تأکید دارد، موجب تقویت توانایی معلمان در بیان روشن و مؤثر مطالب درسی می‌شود. این امر نه تنها به درک بهتر دانش‌آموزان از محتوای آموزشی کمک می‌کند، بلکه اعتمادبه‌نفس معلمان را در فرآیند تدریس افزایش داده و کیفیت ارتباطات کلاسی را بهبود می‌بخشد. نتایج این تحقیق با نتایج تحقیقات، (Daryabigi, 2019), Ghasemian Dastjerdi et al (2019), Mohammadnejad & Sigaroudi (2021), Fathi et al (2021), Torkzadeh et al (2024), Ahmadi et al (2025), KHBareh (2025), Leibowitz & Porter (2019), Dong (2024), Harris(2023) همسو بوده است. در مقایسه با محیط‌های آموزشی فاقد رهبری اثربخش، مدرسی که مدیران آن‌ها نقش فعالی در هدایت و توانمندسازی معلمان ایفا می‌کنند، نشان داده‌اند که معلمان از روشنی بیان بیشتری برخوردارند. در چنین محیط‌هایی، مدیران با ایجاد فرصت‌های یادگیری حرفه‌ای، ارائه بازخورد سازنده و تشویق معلمان به به‌کارگیری شیوه‌های تدریس نوین، به بهبود مهارت‌های زبانی و ارتباطی آنان کمک می‌کنند. با توجه به فرضیه دوم تحقیق، رهبری آموزشی با اشتیاق تحصیلی دانش‌آموزان رابطه معناداری داشت. رهبری آموزشی به‌عنوان یکی از عوامل تأثیرگذار بر کیفیت محیط یادگیری، می‌تواند نقش مهمی در افزایش اشتیاق تحصیلی دانش‌آموزان ایفا کند. زمانی که مدیران مدارس با بهره‌گیری از سبک‌های رهبری حمایتی، فضای آموزشی پویایی را ایجاد می‌کنند، دانش‌آموزان نسبت به یادگیری انگیزه بیشتری پیدا می‌کنند. رهبری آموزشی کارآمد از طریق تقویت تعاملات مثبت بین معلمان و دانش‌آموزان، فراهم‌سازی منابع مناسب و ایجاد محیطی سازنده، احساس تعلق به مدرسه را در دانش‌آموزان تقویت کرده و میزان مشارکت آن‌ها در فرآیند یادگیری را افزایش می‌دهد. در چنین شرایطی، دانش‌آموزان باعلاقه بیشتری در فعالیت‌های درسی شرکت کرده و نگرش مثبتی نسبت به تحصیل پیدا می‌کنند.

نتایج این تحقیق با نتایج تحقیقات (Miri Salehabad (2023), Karadag et al (2015), Kwan (2020), Shafi'I et al (2023), Hallinger et al (2020), Goddard et al (2021) همسو بوده است. در مدرسی که از رهبری آموزشی اثربخش بهره می‌برند، دانش‌آموزان اشتیاق بیشتری نسبت به یادگیری دارند، زیرا مدیران با حمایت از معلمان، فضایی انگیزشی ایجاد کرده و موجب افزایش کیفیت تدریس می‌شوند. در چنین مدرسی، معلمان با استفاده از شیوه‌های تدریس جذاب و مشارکتی، دانش‌آموزان را به یادگیری فعال تشویق می‌کنند که این امر در ایجاد علاقه‌مندی پایدار در دانش‌آموزان تأثیرگذار است. پیشنهادها کاربردی مبتنی بر فرضیه‌های تحقیق در مورد فرضیه اول: "رهبری آموزشی با روشنی بیان معلم رابطه معناداری دارد." می‌توان گفت برای بهبود روشنی بیان معلم و ارتقای کیفیت تدریس، برنامه‌های آموزشی ویژه‌ای برای توسعه مهارت‌های ارتباطی معلمان طراحی نمود که این برنامه‌ها می‌تواند در قالب کارگاه‌های عملی، شبیه‌سازی موقعیت‌های تدریس و ارائه بازخوردهای لازم از طرف متخصصان آموزشی باشد تا بتواند انتقال مفاهیم را به‌صورت شفاف‌تر و کارآمدتر تقویت کند در همین راستا می‌توان نظام ارزیابی و بازخورد مستمر را در مدارس ایجاد کرد تا بهبود روشنی بیان معلم از طریق نظرسنجی‌های دوره‌ای، جلسات بازخورد و تحلیل ویدئویی کلاس‌های درس صورت بگیرد. در مورد فرضیه دوم "رهبری

آموزشی با اشتیاق تحصیلی دانش آموزان رابطه معناداری دارد". می‌توان به معلمان سبک‌های رهبری آموزشی مشارکتی و ایجاد محیط یادگیری پویا و تعاملی را برای افزایش اشتیاق تحصیلی دانش آموزان پیشنهاد کرد. اموری مانند برگزاری جلسات مشاوره و گفت‌وگو با دانش آموزان برای شناخت نیازهای آنها می‌تواند نقش مؤثری در تنظیم انگیزه‌های فردی ایفا کند. همچنین معلمان می‌توانند تنوعی از روش‌های تدریس از جمله روش تدریس خلاقانه، یادگیری مبتنی بر پروژه، بازی‌های آموزشی و فن‌آوری‌های آموزشی نوین را به کارگیرند تا شاگردان به‌سوی یادگیری فعال و کنجکاوانه ترغیب شوند. نیز از طریق برنامه‌های تشویقی و سیستم‌های پاداش‌دهی، می‌توان انگیزه اشتیاق تحصیلی دانش آموزان را تقویت نمود. در پایان گفتنی است محدودیت پژوهش حاضر استفاده از روش تحقیق همبستگی و کاربرد ابزار پرسشنامه برای جمع‌آوری داده‌ها و استفاده از روش نمونه‌گیری خوشه‌ای بوده است. همچنین جامعه اجرای این پژوهش محدود به شهرستان قشم بود لذا نتایج و دست آوردهای پژوهش حاضر قابل تعمیم‌پذیری به سایر مناطق کشور را ندارد.

ملاحظات اخلاقی

تمامی اصول اخلاقی در این مقاله در نظر گرفته شده است. شرکت‌کنندگان در جریان هدف پژوهش و مراحل اجرای آن قرار گرفتند. آن‌ها همچنین از محرمانه بودن اطلاعات خود اطمینان داشتند.

حامی مالی

این مقاله هیچگونه حامی مالی نداشته است.

تعارض منافع

بنابر اظهار نویسندگان مقاله حاضر فاقد هرگونه تعارض منافع بوده است.

References

- Abdolrezapour, H. (2022). *Investigating the mediating role of academic self-concept in the relationship between academic enthusiasm and academic help-seeking of students at Darab Azad University*. (Master's thesis). Islamic Azad University, Marvdasht Branch. [In Persian]
- Ahmadi, F., Abdollahi, H., Khorsandi taskoo, A., & Taheri, M. (2024). *Exploring the foundations of the realization of educational leadership in Education System of selected countries (America, England, Finland and Malaysia)*. Journal of New Approaches in Educational Administration. [In Persian] doi: 10.30495/jedu.2024.32933.6619
- Alizadeh Manfard, S. M. (2022). *Investigating the relationship between teaching quality, academic enthusiasm and self-efficacy of high school students in Ilam city* (Master's thesis). Payam Noor University of East Azerbaijan Province, Payam Noor Center, Tabriz. [In Persian]
- Arar, K., Tlili, A., & Salha, S. (2024). *Human-machine symbiosis in educational leadership in the era of artificial intelligence (AI): Where are we heading?* Educational Management Administration & Leadership. Advance online publication. <https://doi.org/10.1177/1741143224129229>
- Berkovich, I., & Hassan, T. (2024). *Principals' digital instructional leadership during the pandemic: Impact on teachers' intrinsic motivation and students' learning*. Educational Management Administration & Leadership, 52(4), 934-954. <https://doi.org/10.1177/1741143222113411>
- Chichekian, T., Vallerand, R. J., & Rahimi, S. (2024). *Investigating emotions as a mediator in the transmission of passion in education*. Current Psychology, 43(15), 13428-13442. [In Persian]
- Daryabaki, S.H. (2019). *The relationship between educational leadership behaviors, mindfulness, happiness, life satisfaction, and job motivation with the performance of school teachers in Guilan province*. (Master's degree). Islamic Azad University, Bandar Anzali Branch, Faculty of Humanities. [In Persian]

- Day, C., Sammons, P., & Gorgen, K. (2020). *Successful School Leadership*. Educational administration quarterly, 52(2), 221-258. <https://www.edt.org/insights-from-our-work>
- Dong, B. (2024). *Environmental dynamism's influence on firm growth: Transformational leadership and strategic flexibility insights*. The Journal of High Technology Management Research, 35(2), 100499. [<https://doi.org/10.1016/j.hitech.2024.100499>]
- Fallah Yakhdani, A. (2022). *Investigating the effect of managers' leadership style on teachers' motivateion with the mediating role of job satisfaction (Case study: elementary school teachers in Yazd)*. (Master's thesis). Imam Javad Institute of Higher Education (AS), Faculty of Humanities. [In Persian]
- Fathi, J., Ahmadnejad, M., and Salehi, M. (2021). *Investigating the relationship between principals' educational leadership, teachers' collective efficacy and teachers' job satisfaction: A structural equation model approach*. School Management, 9(2), 1-25. [HTTPS://DOI.ORG/10.34785/J010.2021.014](https://doi.org/10.34785/J010.2021.014) [In Persian]
- Ghasemian Dastjerdi, Z., Aminbeidokhti, A., & Jafari, S. (2019). *The role of managers' professional leadership in students' competency development by mediating trust and collaboration between teachers and professionalization of teachers*. Journal of education (journal of education & psychology), 6 (26)(1), 77-96. [In Persian] SID. <https://sid.ir/paper/186713/en>
- Goddard, R. D., Bailes, L. P., & Kim, M. (2021). *Principal efficacy beliefs for instructional leadership and their relation to teachers' sense of collective efficacy and student achievement*. Leadership and policy in schools, 20(3), 472-493. <https://doi.org/10.1080/15700763.2019.1696369>
- Hallinger, P. (2020). *Science mapping the knowledge base on educational leadership and management from the emerging regions of Asia, Africa and Latin America, 1965–2018*. Educational Management Administration & Leadership, 48(2), 209-230. <https://doi.org/10.1177/1741143218822772>
- Hallinger, P., & Kovačević, J. (2019). *A bibliometric review of research on educational leadership: Science mapping the literature, 1960 to 2018*. Review of Educational Research, 89(3), 335-369. <https://doi.org/10.3102/0034654319830380>
- Harris, A., & Jones, M. (2023). *Compassionate leadership*. School Leadership & Management, 43(3), 185-188. <https://doi.org/10.1080/13632434.2023.2235540>
- Ismaya, B., Sutrisno, S., Darmawan, D., Jahroni, J., & Kholis, N. (2023). *Strategy for Leadership: How Principals of Successful Schools Improve Education Quality*. Al-Tanzim: Jurnal Manajemen Pendidikan Islam, 7(1), 247-259. DOI: <https://doi.org/10.33650/al-tanzim.v7i1.4686>
- Jafari, S., Aminbeidokhti, A. and Ghasemian Dastjerdi, Z. (2019). *The role of managers' professional leadership in students' competency development by mediating trust and collaboration between teachers and professionalization of teachers*. Journal of Educational Sciences, 26(1), 77-96. [In Persian] doi: [10.22055/edus.2019.27969.2698](https://doi.org/10.22055/edus.2019.27969.2698)
- Karacabey, M. F., Bellibaş, M. Ş., & Adams, D. (2022). *Principal leadership and teacher professional learning in Turkish schools: Examining the mediating effects of collective teacher efficacy and teacher trust*. Educational studies, 48(2), 253-272. <https://doi.org/10.1080/03055698.2020.1749835>
- Karadağ, E., Bektaş, F., Çoğaltay, N., & Yalçın, M. (2015). *The effect of educational leadership on students' achievement: A meta-analysis study*. Asia Pacific Education Review, 16(1), 79-93. <https://link.springer.com/article/10.1007/s12564-015-9357-x>

- Kaso, n. (2021). *Principal's leadership: how to improve the quality of teaching and learning process in state junior high school of Luwu*, the. Jurnal Administrare, 6(21), 430-445. <https://repository.iainpalopo.ac.id/id/eprint/3740/1/19126-49062-1-PB.pdf>
- Kean, T. H., Kannan, S., & Piaw, C. Y. (2018). *The effect of school bureaucracy on the relationship between principals' leadership practices and teacher commitment in Malaysia secondary schools*. MOJES: Malaysian Online Journal of Educational Sciences, 5(1), 37-55. <https://jml.um.edu.my/index.php/MOJES/article/view/12634>
- Khabareh, K. (2025). *Identification of Digital Leadership Competencies in the Digital Age*. Qualitative Research in Behavioral Sciences (QRBS), 3(2), 1-18. [In Persian] doi: 10.22077/qrebs.2025.8330.1065
- Kwan, P. (2020). *Is transformational leadership theory passé? Revisiting the integrative effect of instructional leadership and transformational leadership on student outcomes*. Educational Administration Quarterly, 56(2), 321-349. <https://doi.org/10.1177/0013161X19861137>
- Liebowitz, D. D., & Porter, L. (2019). *The effect of principal behaviors on student, teacher, and school outcomes: A systematic review and meta-analysis of the empirical literature*. Review of Educational Research, 89(5), 785-827. <https://doi.org/10.3102/0034654319866133>
- Liu, Y., Li, L., & Huang, C. (2024). *To what extent is shared instructional leadership related to teacher self-efficacy and student academic performance in China*. School Effectiveness and School Improvement, 33(3), 381-402. <https://doi.org/10.1080/09243453.2022.2029746>
- Meyer, A., Richter, D., & Hartung-Beck, V. (2022). *The relationship between principal leadership and teacher collaboration: Investigating the mediating effect of teachers' collective efficacy*. Educational management administration & leadership, 50(4), 593-612. <https://doi.org/10.1177/1741143220945698>
- Miri Saleh Abad, Z., Molla Gholamali, Z., Rafiei, A., and Yahyapour Koush Shah, M. (1403). *The Effect of Principals' Educational Leadership on Elementary Students' Academic Outcomes*. Strategic Research in Education, 8(1), 49-33. <https://civilica.com/doc/1900464/> [In Persian]
- Moghaddasi, J., Kikavoosi Arani, M., Kikavsi Arani, L. (2015) *Factors affecting the entrepreneurship of medical universities in the Iranian higher education system*. Health and Medical Management Winter 2015, Volume 6 - Issue 4 Rank: Scientific-Research Page - From 49 to 60. <https://www.sid.ir/paper/232440/fa>
- Mohammadnejad Sigaroudi, M. (2021). *The effect of empowering leadership style of school principals on teachers' job satisfaction with the mediating role of trust and psychological empowerment (Case study: Secondary schools in Qazvin District 2)*. (Master's thesis). Sohravardi Institute of Higher Education, Department of Management. [In Persian]
- Pàmies-Rovira, J., Senent-Sánchez, J. M., & Essomba-Gelabert, M. A. (2016). *Educational leadership and teacher involvement as success factors in schools in disadvantaged areas of Spain*. RELIEVE-Revista Electronica de Investigacion y Evaluacion Educativa, 22(2), 1-14. <http://dx.doi.org/10.7203/relieve.22.2.7600>
- Ranjbar, M., (2023). *Investigating the relationship between emotional intelligence and teachers' performance with the moderating role of educational managers' leadership style*. (Master's thesis). Islamic Azad University, Taybad Branch, Department of Educational Sciences. [In Persian]

- Shafiee, F. S., Dialame, N. and Shabani, M. (2023). *A systematic review of the role of educational leadership in the academic progress of students: a Meta-synthesis Study*. Applied Educational Leadership, 4(4), 187-214. [In Persian] doi: 10.22098/ael.2023.13764.1350
- Song, Y. (2022). *The constructive role of teacher enthusiasm and clarity in reducing Chinese EFL students' boredom*. Frontiers in Psychology, 13, 874348. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.874348>
- Sun, J., & Leithwood, K. (2015). *Leadership effects on student learning mediated by teacher emotions*. Societies, 5(3), 566-582. <https://doi.org/10.3390/soc5030566>
- Torkzadeh, J., Fahimi, T. and Pakbaz, Z. (2024). *Identifying and measuring the strategic leadership competency components of education organization managers*. Applied Educational Leadership, 5(4), 24-47. [In Persian] doi: 10.22098/ael.2024.15991.1486
- Vallerand, R. J., Chichekian, T., & Schellenberg, B. J. (2024). *The role of passion in education*. In Handbook of educational psychology (pp. 245-268). Routledge.

